

Govor zamjenika predsjedavajuće Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine dr. Denisa Zvizdića na svečanoj akademiji "Dan Evrope u BiH 2021."

Sarajevo, 12. maj 2021.

"Poštovani organizatori,

Cijenjeni gosti,

Dragi prijatelji,

Veliko mi je zadovoljstvo što danas prisustvujem manifestaciji Evropskog pokreta u Bosni i Hercegovini i što i na ovaj svečan način obilježavamo važne praznike - Dan Evrope i Dan pobjede nad fašizmom.

Građani BiH koji u skoro apsolutnoj većini podržavaju EU integracije BiH, kao i institucije države BiH koje su EU integracije definirale kao jedan od dva najvažnija vanjskopolitička prioriteta, su jasno potvrdili da želimo biti dio evropske zajednice koju je prije sedam decenija svojom inicijativom za stvaranje Evropske unije pokrenuo Robert Schuman.

Danas je Evropska unija garant mira i stabilnosti, i pokretač i generator ekonomskog razvoja zemalja koje su njene članice, ali i onih koje žele da to postanu.

Bosna i Hercegovina se nalazi u kontinuiranom procesu EU integracija, koji je u određenim periodima, posebno od 2015. do 2018. godine bio vrlo konkretan i uspješan, sa vidljivim i kredibilnim napretkom, dok je u nekim fazama, kao što je u zadnjih par godina, taj proces nažalost, postao opterećen brojnim zastojsima i blokadama, što je značajno usporilo zahtijevanu dinamiku evropskih integracija.

Kao što sam već naglasio, u periodu od 2015. do 2019 godine, vrijedno, posveceno, požrtvovano i uspješno smo radili na realizaciji brojnih i vrlo zahtjevnih zadataka koje smo u tom periodu dobijali od Evropske komisije.

Usvojili smo stotine različitih dokumenata bitnih za evropski put BiH, brojne cjelodržavne strategije koje su nam omogućile razvoj transportne, energetske i digitalne infrastrukture, kao i pristup fondovima, najpovoljnijim kreditima i investicijama u oblasti infrastrukture, poljoprivrede i zaštite okoliša. Odgovorili smo na skoro 4.000 pitanja čime smo uspješno realizirali jedan od najsloženijih i najzahtjevnijih zadataka u procesu evropskih integracija Bosne i Hercegovine i približili smo se porodici evropskih zemalja kojoj Bosna i Hercegovina sigurno i pripada jer je dio njene historije i njene kulture.

Predaji odgovora na upitnik prethodio je period kontinuiranog i konzistentnog vođenja evropskog procesa od strane Vijeća ministara na čijem sam čelu tada bio, koje je imalo za rezultat vrlo konkretne pokazatelje postignutog napretka koji je i sama EU prepoznala u svojim zvaničnim dokumentima. Stupanjem na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju u junu 2015. godine, sedam godina nakon potpisivanja, pokrenut je formalni dijalog na najvišem političkom nivou između BiH i EU kroz održavanje sastanka Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje, te redovno održavanje svih zvaničnih sastanaka između BiH i EU u cilju praćenja provedbe Sporazuma. Ispunjeni su ključni preduvjeti za deblokiranje napredovanja BiH na putu ka EU i pokretanje procesa izrade Mišljenja od strane Evropske komisije, koje je okrunjeno podnošenjem odgovora.

U saradnji sa svim nivoima vlasti u BiH tadašnje Vijeće ministara usvojilo je Reformsku agendu, usaglašen je mehanizam koordinacije procesa evropskih integracija kao instrument za pripremu usaglašenog Odgovora BiH na Upitnik Evropske komisije. Intenzivirana je saradnja sa svim tijelima EU putem održavanja redovnih sastanaka s najvišim zvaničnicima EU, te obraćanja na ključnim tijelima EU na kojima su komunicirane jasne pozicije i opredjeljenja BiH za daljnje napredovanje na putu ka EU.

Bosna i Hercegovina je tada bila dio svih regionalnih procesa evropskih integracija, prvenstveno kroz redovno učešće u Berlinskom procesu i slijedom toga na samitima u Beču, Parizu, Trstu i Londonu. Uloga BiH kao i ostatka regiona u odnosima sa EU je

naročito dobila na značaju prezentacijom Strategije Evropske komisije za Zapadni Balkan od februara 2018. godine, kojom je jasno potvrđena perspektiva članstva u EU.

Dobili smo Mišljenje o zahtjevu za članstvo BiH, poslije čega treba da slijedi kandidatski status i priprema za otvaranje klastera pregovora. To je težak i zahtjevan put koji zahtijeva teške, ali ljekovite reforme i promjene dosadašnjih matrica ponašanja, ali put EU integracija nema alternativu - to je imperativ kojem moramo biti posvećeni, bez obzira na očekivane probleme i moguće zastoje.

Poštovane dame i gospodo,

s razlogom sam vas podsjetio na četiri najbolje evropske godine Bosne i Hercegovine. Smatram da o tome trebamo javno govoriti, jer je to relevantan pokazatelj da se sa iskrenom posvećenošću i napornim radom može puno toga uraditi i da ovo stanje kakvo imamo sada može biti bolje i drugačije. Trenutno imamo određeni zastoj u evropskim integracijama Bosne i Hercegovine. I o tome trebamo otvoreno govoriti. Smatram da su razlozi objektivne i subjektivne prirode.

Glavni objektivni razlog je svakako pandemija koronavirusa koja u političkom, ekonomskom i u zdravstvenom smislu ostavlja ogromne posljedice, kako za zemlje Zapadnog Balkana, tako i za zemlje članice Evropske unije. Zbog pandemije, Evropska unija je fokus djelovanja stavila na spašavanje života građana, tj. na nabavku vakcina i druge medicinske opreme, te na privredni oporavak.

Važno je naglasiti da je Evropska unija po ko zna koji put pokazala solidarnost i prve doze vakcina iz okvira programa pomoći EU za Bosnu i Hercegovinu već su došle. Plan je da zemlje Zapadnog Balkana do jeseni ove godine dobiju preko 650.000 doza vakcina. U ime građana Bosne i Hercegovine izražavam zahvalnost na tome.

Kada prestanu objektivni razlozi uzrokovani pandemijom koronavirusa i kada se Evropska unija posveti proširenju na način kako je to bilo u ranijem periodu, možemo očekivati da i

Bosna i Hercegovina dobije šansu za ubrzani napredak na putu EU integracija. Međutim, to nije unilateralni, već dvosmjerni proces.

Odluka o kandidatskom statusu nije samo na Evropskoj uniji, već je najvećim dijelom i na domaćim političkim akterima zemlje aspiranta za članstvo. Tu dolazimo do subjektivnih razloga za zastoj u EU integracijama. U semantičkom, kolokvijalnom diskursu svi se zalažu za EU integracije, ali u operativnom smislu ne radi se dovoljno na realizaciji 14 prioriteta i reformi koje moramo realizirati na putu ka EU. Organi Evropske unije od nas ne traže riječi, već djela.

Istovremeno, poruke koje čujemo, kao što su one sa zasjedanja Vijeća za vanjske poslove EU da je perspektiva Zapadnog Balkana u EU, su ohrabrujuće i zbog toga sam i dalje optimističan kada je u pitanju odobravanje kandidatskog statusa za Bosnu i Hercegovinu.

Dodjela kandidatskog statusa, i to je poruka našim prijateljima u EU, bila bi mali korak za Evropsku uniju, ali ogroman korak za Bosnu i Hercegovinu. To bi bile tračnice ka Evropskoj uniji sa kojih ne bi bilo nemoguće skrenuti Bosnu i Hercegovinu.

Nadam se i čvrsto vjerujem da je Brisel svjestan važnosti dodjele kandidatskog statusa i očekujem da će se prilikom donošenja takve odluke imati u vidu, ne samo tehnički, već i politički razlozi.

Ovo posebno ističem jer nije dovoljno samo pratiti tehničku realizaciju reformi, već treba pronaći balans između potrebe da se u Bosni i Hercegovini sačuva otvorena evropska perspektiva, a što kandidatski status sigurno nudi, i činjenice da na tom putu ipak moramo uraditi puno tehničkog i legislativnog posla. Na političkom planu, treba nam prelazak iz dejtonske u briselsku fazu, a taj momenat desit će se sa dobijanjem kandidatskog statusa.

U tom pogledu, do sada smo već poduzeli određene korake ka realizaciji 14 prioriteta. To može svakako brže, ali nije nevažno podsjetiti da su održani izbori u Mostaru, da je u toku

izrada Programa integrisanja za pristupanje EU, da je usvojen Poslovnik o radu Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje koji će u junu ove godine službeno početi da funkcioniše na zajedničkom nivou EU - BiH, da je usvojena Strategija za reformu javne uprave i prateći akcioni planovi, da je usvojena Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina, a da je usvajanje Zakona o javnim nabavkama sada u amandmanskoj fazi u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine BiH i čvrsto vjerujem da će ovaj važan, sistemski Zakon biti usvojen u parlamentarnoj proceduri.

Sve ovo značajni su iskoraci Bosne i Hercegovine na evropskom putu, mada ćemo se složiti da može i brže i bolje, posebno u dijelu koji se odnosi na usvajanje zakona, kao i na vladavinu prava i implementaciju presude Sejdić i Finci i drugih koje zahtijevaju i izmjene Ustava Bosne i Hercegovine.

Na kraju, želim još jednom podsjetiti da nije bez razloga 9. maj Dan Evrope ujedno i Dan pobjede nad fašizmom. Smisao osnivanja Evropske unije, odnosno njene preteče Evropske zajednice za ugalj i čelik jeste izgradnja trajnog mira i solidarnosti na tlu cijele Evrope. I da je Evropska unija najuspješniji mirovni projekat u historiji čovječanstva pokazuje podatak da na tlu zemalja koje su bile dio ove zajednice nije bilo rata više od 70 godina.

Dakle, kreiranje Evropske unije korespondira sa pobjedom nad fašizmom i danas kada nažalost, svjedočimo pojavi neofašističkih ideja, važnije je nego ikada da se takvim idejama suprotstavimo zajedničkim snagama. Bosna i Hercegovina, koja je po svom habitusu antifašistička i evropska zemlja, želi biti dio takve porodice modernih i demokratskih zemalja i zbog toga želimo da naša budućnost bude isključivo u Evropskoj uniji.

Dragi prijatelji, hvala na pažnji i želim vam svako dobro."